

مقدمه

نتایج بسیاری از کارهای تحقیقی گزارش شده نشان می‌دهد که افزودن علوفه درختان به جیره نشخوارکنندگان می‌تواند کاربرد علوفه‌های خشبی کم کیفیت را عمدتاً از طریق تأمین پروتئین میکروبی شکمبه بهبود ببخشد. فزون بر این، ارزش غذایی علوفه‌های خشبی کم کیفیت و گراس‌ها می‌تواند به‌طور عمده با کمک علوفه‌های درختان بهبود یابد. همچنین، تأیید شده که نقش و استعداد علوفه درختان در تغذیه نشخوارکنندگان، میزان پروتئین بالا و با کیفیت، گوارش‌پذیری زیاد، تأمین کمبود مواد غذایی در جیره به‌منظور بهبود رشد میکروبی به‌عنوان پروتئین غیرقابل تجزیه (پروتئین عبوری)، ویتامین‌ها و مواد معدنی است.

برگ گنار در تغذیه بز

معمولاً برگ‌های بوته و درختان، دارای تانن هستند. بزها نسبت به گاوها و گوسفندان مقاومت بیشتری به تانن‌های متراکم دارند. برگ‌های جدید اغلب دارای میزان تانن بالاتری نسبت به برگ‌های پیرتر هستند هر چند میزان تانن (صفر تا دو درصد جیره) برای مصرف حیوانات مضر نیست مشخص شده که مصرف گونه‌های گیاهی با میزان تانن‌های متراکم بالا (معمولاً بیش از ۵۰ گرم در کیلوگرم ماده خشک) به‌طور معنی‌داری مصرف اختیاری خوراک را کاهش می‌دهد، در حالی که مصرف کم یا متوسط (زیر ۵۰ گرم در کیلوگرم ماده خشک) به‌نظر می‌رسد که آن را تحت تأثیر قرار نمی‌دهد.

شکل ۱- تغذیه بزها از برگ درخت گنار در مناطق گرم

برگ گنار در تغذیه بزهای شیری

PTMP/SK/R&D/A/ Frangula alnus 02 /13032022

تعاونی پترو تمدن مهمام پارس

میزان ترکیبات ثانویه در علوفه، عمدتاً خصوصیتی از فاکتورهای ژنتیکی گیاه است که تولید فیزیولوژیکی و تجمع ترکیبات را کنترل می‌کند عوامل دیگری که با سنتز نرخ زیاد ترکیبات پلی فنولیک (تانن) همراه است شامل دمای بالای محیطی، تنش خشکی و سازوکارهای دفاعی گیاه ضد حشرات، پاتوژن‌ها و شکارچیان است. این شرایط در مناطقی که برگ گنار به دست می‌آید، وجود دارد.

سیستم تغذیه، مدیریت چرا و علوفه تازه می‌تواند الگوی ترکیبات فعال زیستی، مانند آنتی‌اکسیدان‌ها، در پنیر بز را بهبود دهد. نشان داده شده که کاربرد پلی فنل جیره غذایی، گیاهان غنی از تانن و عصاره‌های گیاهی، ثبات اکسیداتیو مرغ، موش و گوشت میش را بهبود دادند.

بر اساس بررسی و برآورد انجام شده در هکتار، حدود ۲۰۰ درخت گنار هندی با ارتفاع حدود ۴ متری وجود دارد که سطح پوشش تاج درختان نیز قطری برابر ۴ متر دارند. درختان گنار دارای سن بالای ۵ سال بودند. توصیه میزان هرس سالانه برای هر درخت گنار (برآورد میزان برداشت، حدود ۳۰-۴۰ درصد تاج درخت است که معمولاً بالای ۲۰ کیلوگرم برآورد می‌شود. با احتساب ۲۰۰ درخت در هکتار، سالانه حدود ۴۰۰ کیلوگرم سرشاخه گنار به شکل تر برداشت می‌شود. سرشاخه‌ها پس از خشک شدن، خرد شده و به صورت کوبه آماده شده و از آن‌ها برای تغذیه استفاده شد.

تغذیه جیره پیشنهادی در خلال فصل بهار و تابستان انجام می‌شود. مناطق گرم با آب و هوای مرطوب و گرم توصیف می‌شود که تقریباً ۲۰۰ میلی‌متر بارندگی دارد، میانگین شدیدترین دما نزدیک به ۳۷/۷ درجه سانتی‌گراد (غالباً بیش از ۴۰ درجه سانتی‌گراد در خرداد، تیر، مرداد و شهریور) و میانگین حداکثر رطوبت نسبی ۷۰/۵ است (اغلب بیش از ۷۰ در تیر و مرداد). ماده بزها با جیره حاوی ۲۰ درصد برگ گنار و ۲/۵ درصد روغن آفتابگردان، تغذیه شدند. جیره‌ها به صورت خوراک کاملاً مخلوط، و در حد اشتها در دو نوبت (در ساعت ۷:۳۰ و ۱۷:۳۰) در اختیار ماده بزها قرار می‌گرفت. میانگین THI در کل تابستان ۸۴ بود.

جیره حاوی ۲۰ درصد برگ گنار، با و بدون ۲/۵ درصد روغن آفتابگردان در شرایط گرم فصل تابستان در تغذیه بزهای شیرده توصیه می‌شود که دارای نتایج زیر است:

مصرف جیره حاوی برگ گنار موجب کاهش در مدت زمان نشخوارکردن، خود تیماری و مدت زمان نشستن شد. ترکیبات شیمیایی سرشاخه گنار و غنی بودن آن، با یونجه قابل رقابت خواهد بود و دامداران مناطق کنارخیز، به راحتی می‌توانند به عنوان جایگزین یونجه از آن در تغذیه دام‌های خود استفاده کنند.

برگ گنار در تغذیه بزهای شیری

PTMP/SK/R&D/A/ Frangula alnus 02 /13032022

منبع

دشتی‌زاده، محمود. (۱۴۰۰). استفاده از برگ گنار و چربی در تغذیه بزهای شیرده در فصل گرما. تهران: نشر آموزش کشاورزی

تعاونی پترو تمدن مهام پارس

PTMP/SK/R&D/A/ Frangula alnus 02 /13032022

